

BÖCKER LÄSTA 2009

Haruki Murakami: What I Talk About When I Talk About Running

Självbiografiskt om Murakamis Maratonlöpande och hans skrivande. Fascinerande beskrivning av ett 10-milslopp - han passerade en gräns vid 7,5 mil och efter den var det lättare! I beskrivningen av sitt liv och sina resor är hustrun märkligt frånvarande. Intressant bok!

Fredrik Sjöberg: Flytkonsten

Mycket trevligt skriven berättelse om en tämligen okänd svensk konstnär, Gunnar Widforss, och hur han utforskat dennes liv bl a genom resor i USA. Riktigt spännande och gripande.

Cory Doctorow: Little Brother

En spännande, välskriven och tänkvärd bok som mycket väl kan läsas av andra än ungdomar, även om ett av bokens teman är att man inte kan lita på någon över 25 år. Fascinerande skildring av hur dataspelskonsoler hackas för att bilda ett nätverk vid sidan av Internet. Men jag hade några stora problem med boken: Den inleds med att San Francisco utsätts för vad som sannolikt var en terroristattack som dödar flera tusen människor. Att det kan leda till att polis och militär sätts in för att utreda och försöka förhindra upprepningar tycker jag inte är konstigt, och om man som hjälten i boken saboterar denna verksamhet bör man nog räkna med svårigheter. Jag kunde heller inte sympatisera med att man anordnar en gigantisk utomhuskonsert mitt inne i stan (att de boende skulle kunna störas diskuterar inte alls) eller med en löjlig lek mitt i stan där man omvandlar folk till vampyrer genom att skrika "bite bite bite", i synnerhet som denna lek ledde till upplopp där flera dödas. Och värst var efterordet författat av Bruce Schneier där man uppmanas att bryta så mycket säkerhetsspärrar som möjligt för att på så sätt öka säkerheten. Då kan man väl lika gärna alltid gå med skottsäker väst?

Dermot Bolger: Temptation

Tyvärr inte alls så fantastisk som *The Woman's Daughter* som hör till de bästa böcker jag läst. Det här var en välskriven och hyggligt psykologiserande roman om en trebarnsmamma på ett lyxigt hotell som där träffar en tidig förälskelse, och då ifrågasätter sitt eget liv. Rätt spännande att läsa men som sagt alltför ordinär.

Gardner Dozois, ed.: One Million A.D.

Originalantologi med långa noveller satta i den avlägsna framtiden. Robert Reed inleder med "Good Mountain", en SoW-späckad resa i en jättemask i en värld av vatten och eld. Robert Silverbergs "A Piece of the Great World" var klassisk sf med intelligenta aliens som studeras, men berättelsen lyfter aldrig. Det gör däremot Nancy Kress "Mirror Image" som innehåller de numera vanliga ingredienserna uppladdning i cisternodlad kropp och skuld för att ha förstört ett stjärnsystem. Alastair Reynolds "Thousandth Night" visar att detta är rätt format för honom; det här är en berättelse som direkt kommer tillbaka när jag nu bläddrar igenom igen. Märklig värld, märkliga människor som alla egentligen är en enda klon, spännande handling och stora svep. Charles Stross underbara "Missile Gap" börjar med en gubbe som matar duvor i parken och glider över i en berättelse där hela mänskligheten flyttats över till en plan värld. Sanslöst men det håller! Greg Egan avslutar med "Riding the Crocodile", som handlar om ett försök att kontakta varelser i galaxens centrum men berättelsen engagerar inte.

Karolina Bjällerstedt Mickos: Mantor

Del 1 av Till Esperani-trilogin. Trevlig fantasy med ett kanske lite stelt språk. Hyggligt sammanhållen även om en del handling blir hängande. En del gliringar mot kyrklig religiositet.

Barry Malzberg: The Day of the Burning

Underbart paranoisk Malzberg där mänskligheten hotas att utplånas av aliens om inte hjälten lyckas med en uppgift på sitt jobb.

Ken McLeod: The Sky Road

Fjärde och sista delen i Fall Revolution-serien, och faktiskt den bästa. Men man bör läsa alla fyra i följd för de hänger påtagligt ihop. Här avslöjas mycket om den bakomliggande politiken, men det som driver storyn är ändå personer som engagerar.

Stieg Larsson: Luftslottet som sprängdes (Millenium del 3)

Borde absolut ha lästs direkt efter del två. Den första boken var mer fristående, men denna behandlar i detalj vad som skedde i del två. På ett spännande sätt berättas om avslöjanden av en hemlig sektion inom säkerhetspolisen. Vål brutal ibland men inte som de två tidigare delarna.

Anders Paulrud: Ett ögonblicks verk

Känslig skildring av ett önskat barns utveckling och liv. Några osannolika inslag som stör, t ex är det svårt att tro att någon skulle skjuta tyskar med pilbåge i Köpenhamn under ockupationen. Men annars utmärkta skildringar av konflikter och känslor, liksom av miljöer i Köpenhamn och Karlskrona.

Jonathan Strahan, ed: The Starry Rift

Den här läste vi i bokcirkeln, där det fanns delade meningar om den inledande "Ass-Hat Magic Spider" av Scott Westerfeld, som jag tyckte var en alltför barnslig historia om en pojke som vill ha med en sagobok på en rymdfärd och därför bantar och torkar ut sig för att få med den i tillåten vikt. Han övertygar administratören att boken är bra och får med boken trots lätt övervikt. Ann Halams (Gwyneth Jones) "Cheats" var en av många i en virtuell värld, men övertygade inte. "Orange" av Neil Gaiman var en originell och smårolig beskrivning av "first contact" genom en utskrift av svaren men inte frågorna från en intervju med en ung flicka. Man gissar frågorna men kan inte alltid. Storyn ger en bra beskrivning framför allt av flickans vardag. I "The Surfer" av Kelly Link befinner vi oss isolerade i en hangar medan någon epidemi pågår utanför. En bra skildring av livet där inne men med irriterande hänvisningar till sf-klassiker som hjälten läser och lånar ut. Stephen Baxters "Repair Kit" var en underbar vinkling på tidsresor med många bottnar och massor av humor. "The Dismantled Invention of Fate" av Jeffrey Ford var alltför sago-fantasymässig för att kunna göra sig i en så kort berättelse. Med "Anda's Game" gav Cory Doctorow ett utmärkt svar på Ender's Game. Man kan vinna pengar på internetspel, men på motståndarsidan finns underbetalda arbetare som förlorar sin dagsinkomst när de blir "dödade". "Sundiver Day" var en inte helt lyckad berättelse av Kathleen Ann Goonan om ett ännu mindre lyckat försök att återskapa en i krig dödad bror genom kloning. I "The Dust Assassin" skildrar Ian McDonald ett framtida Indien med spindelrobotar och könlösa tjänare som i själv verket bestämmer mycket. En prinsessa för ett vattenkonsortium blir ensam kvar när en konkurrent dödar resten av familjen, men gifter sig sedan med konkurrentprinsen som hon dock dödar genom en kyss. Fascinerande miljöer och väl skildrat främmande tänkesätt. Riktigt kul var "The Star Surgeon's Apprentice" av Alastair Reynolds. Spännande rövarhistoria i rymden, med

kriminell men sympatisk hjälte som till slut räddar en flicka och några aliens på rymdskeppet. Bra fart, kul vändningar, och i en novell kan man klara så pass mycket våld. Den surrealistiska "An Honest Day's Work" av Margo Lanagan var i alla fall inte fullt så osmaklig som "Singing My Sister Down" och man vet aldrig säkert vem som är människa här. "Lost Continent" av Greg Egan beskrev en arabliknande kultur från vilken vår unge hjälte transporteras genom någon form av tidsklyfta och hamnar i flyktingläger. Realistiskt med handling liknande den Egan mött i Australien och som är vardag för palestinier. Paul McAuleys "Incomers" handlade om ungdomar, missförstånd och misstro, och sf-miljön förstärkte storyn. Också "Post-Ironic Stress Syndrome" av Tricia Sullivan beskrev begripliga tonåringar men samtidigt ett inverst gladiatorspel typ Ender's Game, där man dock vet vad det handlar om. Garth Nix "Infestation" var en rätt poänglös modern vampyrhistora med sf-förklaring, Water Jon Williams "Pinocchio" hade ett intressant tema, om vad som bestämmer berömmelse, men lyckas inte riktigt som story. Allt som allt en utmärkt YA-antologi som är klart läsvärd också för oss som passerat de tidigaste tonåren.

Paul J. McAuley: Invisible Country

Samling noveller från 1991-1995, med efterord till varje berättelse. "The Invisible Country" byggde på samma idé som Nancy Kress "Act One" i Asimov's mars 2009, att man genom virusburen genterapi skulle kunna modifiera människor så att de blir vänligare. Många noveller byggde på utvecklade apor som också förekom i *Fairyland*. Hans noveller är betydligt bättre än has rymdoperor.

J. G. Ballard: Miracles of Life

Ballards självbiografi, som faktiskt skiljer sig en hel del från *The Empire of the Sun* och *The Kindness of Women*, även om en stor del tas upp av tiden i Shanghai. Dessutom innehåller boken en del fotografier.

Ian McEwan: Lördag

Spännande och medryckande berättelse satt i London under en dag. Och liksom familjen skildras noga får vi också en bra bild av denna del av London.

Charles Stross: Saturn's Children

En på många sätt underbar sf-roman: Männsligheten har försvunnit och kvar är robotarna. Huvudpersonen är en robot som tillverkats för att vara prostituerad, och har alltså inte längre någon funktion. Trots dessa förutsättningar identifierar man sig lätt med henne och följer med spänning hennes äventyr och sexuella eskapader - t ex samlag med ett rymdskepp... Vi besöker nästan alla solsystemets planeter och ytterligare någon. När man börjar byta ut eller dubblera sitt medvetande och alla minnen med andra robotar blir det dock lite för knepigt att förstå vad som egentligen händer, vilket är synd på en annars fascinerande bok.

Chris Beckett: The Holy Machine

Riktigt superb sf av en ny författare, fantastiskt kul! Om en robot som används som prostituerad, jämför Stross *Saturn's Children*, och som frigörs, men samtidigt om religion och politik i ett annat Balkan. Tankeväckande kring sådant som fri vilja och främlingsskap.

John Brunner: Polymath

Första delen i Zarathustra-trilogin, där planeten går under när solen blir nova och vi får följa livet på en planet dit några flytt. Intressanta konflikter och värld, men inget mästerverk.

John Brunner: The Avengers of Carrig

Del två i Zarathustra-trilogin, som knappt alls hängde ihop med del ett. Intressant flygande livsform, och ganska spännande.

John Brunner: The Repairmen of Cyclops

Sista delen i Zarathustra-trilogin, som hängde ihop en del med del två genom att ha samma huvudpersoner om än på en ny värld. Politiken inte så originell men hyggligt skildrade personer och intrig med utnyttjade "reservdelsmänniskor".

Ian Watson: Alien Embassy

Sällsynt idérik sf-roman där man upprepade gånger får veta att allt man tidigare läst bara var påhitt för att lura befolkningen. Märkliga förändringar genom förpuppningar, och diskussioner kring medvetande och fri vilja.

Susanna Alakoski: Svinalängorna

Flyhänt skriven berättelse om hur det är att vara barn till alkoholiserade föräldrar. Just beskrivningen av detta var stark, medan miljö- och personschildring i övrigt inte var imponerande. Augustpriset var den knappast värd.

Jack Vance: Nopalgarth

Tre romaner: Nopalgarth: Den senast skrivna av de tre (1966) och faktiskt den svagaste. Men naturligtvis ändå fascinerande paranoid historia om parasiterande själar som förhindrar att vi är telepatiska. The Houses of Iszm: Riktigt kul och lagom spännande om en planet där hus odlas som växter. Son of the Tree: Bertil Mårtenssons citat ur denna om att ingenting är vad det synes vara var det som fick mig att läsa boken, och så är det alltså i denna roman. Ett gigantiskt träd som dyrkas av en strikt hierarkisk civilisation, och försök att sprida den och kulten kring den leder till en spännande och fantasifull historia. Som helhet var alla tre goda exempel på underhållande science fantasy med klara litterära förtjänster.

Johan Theorin: Skumtimmen

Välskriven helt realistisk kriminalroman satt på norra Öland med mycket goda beskrivningar av miljöer på alvar, strand och i samhällena. Trovärdiga personer, men mycket oväntad upplösning som faktiskt skadade berättelsen. Trots det klart läsvärd men kanske inte att rekommendera för en småbarnsförälder.

Robert A. Heinlein: Friday

Både *Saturn's Children* och *The Holy Machine* hade förstås både Asimov och Heinlein att tacka för mycket, och det kändes nu rätt att ge sig i kast med Heinleins påtagligt kvinnliga konstgjorda människa. Och berättelse kunde han onekligen, det flyter på för fullt med snabb dialog och spänning. En hel del kul idéer får vi också som t ex att transporteras mellan kontinenterna genom att slungas iväg. Politiken är intressant med överstatliga industriimperier dominerande över länder, och "ras"-diskriminering får en ny dimension med de artificiella människorna. Däremot är sexismen ibland tröttsam; att bh är onödigt i viktlost tillstånd är möjligen kul *en* gång. Totalt sett god underhållning och klart bättre än väntat.

Elizabeth Bear: All the Windwrecked Stars

Fascinerande fantasy baserad på nordisk mytologi, med fenrisulven och midgårdsormen. Fungerade bra trots att det uppenbarligen kommer fler delar.

Karolina Bjällerstedt Mickos: Larona

Mellanboken i trilogin var svagare än ettan, med handling på ett nytt ställe. Jag tyckte inte man blev alldeles klok på Larona själv.

Liz Williams: Snake Agent

Rätt rolig och underhållande fantastisk detektivroman där vi rör oss mellan jorden och helvetet, och någon gång också himlen. Trots allt kunde jag inte riktigt gripas av boken.

Lukianos: Den narraktige boksamlaren

Översatt av Emil Zilliacus. Skriven till en boksamlare som inte bryr sig om innehållet utan bara vill ha vackra böcker för att skryta med. Lustigt nog rekommenderas han av författaren att sluta köpa böcker för att i stället kunna lägga pengar på vackra gossar.

Karolina Bjällerstedt Mickos: Dorei

Denna tredje och avslutande del uppskattade jag mest. Handlingen var spännande och engagerande, och framför allt barnmorskan Dorei själv blev mycket väl tecknad. Språket flöt också bättre i den här delen.

Isaac Asimov: The End of Eternity

Jag misstänker att jag läste denna redan på 50-talet men då, liksom nu, utan att den lämnat särskilt mycket spår efter sig. Den var hyggligt spännande men utan att engagera. Idéerna kring tidsresandet är intressanta genom att Asimov tillgriper förekomst av två sorters tid för att göra dem möjliga, och att det finns ett oändligt antal parallella universa. Knappast något mästerverk att föra till sf:s kanon, men OK framför allt för yngre läsare.

Cormac McCarthy: Vägen

En utmärkt om än inte särskilt originell efterkatastrofen-sf, med en välskildrad gripande relation mellan far och son. Korthugget språk som passade för stämningen.

Haruki Murakami: Blind Willow, Sleeping Woman

En samling med 26 korta, täta, noveller där ofta något övernaturligt eller osannolikt ger ett extra perspektiv. Utmärkt.

Maria Turtschaninoff: Arra. Legender från Lavora

Charmig och gripande fantasy med en utstött huvudperson som reser iväg och till slut finner sig själv. Fantastiska element som känns relevanta. Snarast en ungdomsbok men absolut läsvärd för vuxna.

Liz Williams: Winterstrike

Spännande och fascinerande speciellt i miljö och politik - på Mars finns i princip bara kvinnor. Det som irriterade mig var att alltför mycket förblev oförklarad som förekomst av spöken, "spökhus", märkligt degenererade män osv. Antagligen blir det klarare i kommande delar; den här blev alltför abrupt avslutad.

Niels E. Nielsen: Narrens drøm

Katastrof-sf från 1974, där vi följer en Köpenhamnsfamilj under en tid då hotet om ett världskrig gör att alla lämnar sina hem i Köpenhamn utom denna familj och några andra. Skicklig skildring av hur det sönderfallande samhället ger grogrund för totalitära intressen.

Graham Joyce: The Facts of Life

Utomordentlig ny bekantskap; framför allt en realistisk berättelse om en familj i Coventry under och efter kriget, med en stark mamma och hennes många döttrar varav en är synsk liksom modern. Stundtals dessutom humoristisk, och man blir verkligen bekant med familjen. Det fantastiska elementet var väl ungefär som i magisk realism, och var inte det viktigaste i boken.

Hugo Williams: West End Final

Trevlig diktsamling med familjemotiv - fadern var poet och skådespelare och detta tema kommer ofta fram, men också modern och hustrun.

Lennart Svensson: Eld och rörelse

Novellsamling med en hel del kul material men som skändes av den avslutande långa titelnovellen. Den var en ohyggligt tjatig beskrivning av stormningar i ett krig, som kändes helt ointressant. Det fanns också några stilövningar som knappast föll mig i smaken, men både "Ett svenskt Roswell" och "Norrlandsproblematiken" hade en skön obygdskänsla, och "Mordet på Olof Palme betraktat som recension av en fiktiv kriminalroman" var både rolig och tänkvärd.

Charles Stross: The Family Trade

Fartfylld fantasy, eller kanske snarare sf, där en del personer kan ta sig in och ur en medeltida parallellvärld. Kul reflektioner över ekonomisk politik, men framför allt god underhållning. Tveksamt dock om det räcker för att man ska läsa alla fem (hittills!) delarna.

Hannele Mikaela Taivassalo: Fem knivar hade Andrej Krapl

En utomordentlig finlandssvensk roman med mycket måttligt fantastiskt inslag - möjligen att Gud kommenterar handlingen. Underbart språk, med lätt finlandssvensk klang, t ex "Inte hemskt långt ifrån mig..." och en handling där vi förs genom ett Finland där orterna aldrig namnges men ändå känns genuina och en intressant huvudperson som engagerar. Som sagt, den här gillade jag!

Ursula K. LeGuin: Four Ways To Forgiveness

Fyra långnoveller i samma universum, som alla handlar om konflikter, emancipation och förtryck av olika slag. Mycket välskrivna och med fascinerande personer, en alldeles utmärkt LeGuin.

Edmund Cooper: Five to Twelve

Inte ett klockslag utan proportionen män/kvinnor i en framtida feminarki, där en man ogillar denna ordning. Möjligen oavsiktligt men den kvinnostyrda staten framstår som fredlig och framstegsvänlig, så någon misogyni kunde jag inte spåra. Kul läsning som satir även om Cooper knappast var någon stor stilist.

Graham Joyce (som William Heaney): Memoirs of a Master Forger

En pärla, som jag var aningen tveksam till i början. Demoner vars existens aldrig blir klarlagd, vilket faktiskt är en fördel, och snarast kan ses som samvete eller överjag. Slutet var kanske också lite svårt att acceptera med en närmast religiös jul. Men huvudsakligen en stark bok om människor, vänskap och idealism, berättad med Joyces underbara engelska.

Philip K. Dick: Beyond Lies the Wub

Noveller, del 1 av kompletta.

Liz Williams: The Ghost Sister

Riktigt utmärkt riktig science fiction om en varulvskultur på en värld som för besök av en grupp med kristna och en mer sekulär biolog som är en av huvudpersonerna. Fascinerande idéer, men kanske framför allt utmärkt inlevelse i de olika perspektiven. Och en ovanligt talande belysning av konflikten i att vara djur och tänkande varelse. Kanske den bästa av hennes böcker.

Klaus Å. Mogensen: Creatures of Glass and Light

Antologi med europeisk fantastik, publicerad till Eurocon 2007. Allt utom det brittiska bidraget översatt med blandad framgång till engelska.

Ian McDonald: King of Morning, Queen of Day

En på många sätt fascinerande roman, närmast fantasy med oväntad upplösning även om speciellt början hade klassiskt sf-inslag med aliens. Fyra delar med helt olika stil som passade för just den beskrivna tidsperioden, och gemensamt för delarna var fyra kvinnor med direkt mor-dotter-relation och en mystisk natursyn där man (kanske) skymtar en parallell värld med älvor och troll. Slutet förklarade inte allt men det var acceptabelt. Rekommenderas!

Housuke Nojiri: Usurper of the Sun

Riktigt trevlig japansk sf. Mycket hård, med klar släktskap med gammal sf typ Clarke och Heinlein, men samtidigt med en hel del moderna inslag som nanoteknologi och medvetna datorer. Huvudpersonen är intressant men de känslomässiga relationerna inskränker sig till att hon blir kär i en kille som strax därpå dör i en hjältemodig insats. En hel del filosofiska och etiska resonemang som ger boken djup.

Tanith Lee: Eva Fairdeath

Dyster framtid med död natur och mycket våld, och en ung kvinna som reser runt och får äventyr. Trevlig fantasy.

Keith Laumer: The Great Time Machine Hoax

Skojig och ibland spännande historia där man kastas ut i andra världars om kanske är vår framtid.

P C Jersild: Edens bakgård

Enligt författaren själv är Edens bakgård helvetet, och i boken finns en hel del kopplingar till kristendom och andlighet. Fantastikinslaget var en apparat som ger en mycket påtaglig upplevelse att vara i en konstruerad värld som man kan välja, och mycket handlar om det företag som har hand om apparaten. Som samhällssatir fungerar det bra, och jag tyckte att man lärde känna personerna väl, men jag retade mig ibland på språket i boken.

Edmund Cooper: Who Needs Men?

Extremt könskrig, där kvinnorna tagit makten och jagar män som villebråd. Dessa å sin sida våldtar och mördar kvinnor när de får möjlighet. Naturligtvis uppstår ändå kärlek mellan en kvinna från de dominerande och en jagad man. Spännande och klart läsvärd, och absolut inte värd epitetet misogyn.

Jonas Hassen Khemiri: Ett öga rött

Småkult ungdomsskildring skriven som dagbok på invandrarsvenska, skildrar en arabisk familj och dess svårigheter att komma till rätta i Sverige.

Gwyneth Jones: Bold as Love

I ett sönderfallande England med stora ekologiska problem övertas makten på ett ganska osannolikt sätt av rockmusiker. Den trio som det mest handlar om skildras på ett intresseväckande sätt, men övriga personer är svåra att hålla ordning på. För att få riktigt utbyte av boken krävs nog att man är mer inne i 70-talsrocken än jag är. Detta (400 sidor) är första delen av fem, och det känns inte helt angeläget att läsa vidare.